వివాహం అనేది భగవన్నిర్ణయాన్ననుసరించి జరిగేదన్నా ఈ లోకంలో ఆయన ప్రతినిధులు కర్తృత్వం వహించకపోతేమాత్రం జరగదు. పెద్దల ఇష్టానుసారం పెళ్ళి ఏర్పాటవుతుంది. వధూవరుల ఇష్టాయిష్టాలు తెలుసుకొనే అవకాశం తక్కువ. నా ధర్మానికి నన్ను వదిలేస్తే ప్రేమించినవాడితో ఎక్కడికయినా పోతాను. మీ మేలు జన్మలో మరవను — అని తాళికట్టిన భార్య అంటూంటే ఏ భర్తకు అయినా రంపపు కోత కాదా మరి?

సన్నగా, తెల్లగా, పొడుగ్గా దేవానంద్‌లా ఉండే సుబ్బారావు ఒక్కసారి కాలేజీలో వెలిగిపోయాడు. ఆ రోజు కాలేజీలో ఎవరినోట విన్నా సుబ్బారావు ఘనతని గురించిన కబుర్లే పేలాల్లా పేలిపోతున్నాయి. క్లాసులో పాఠాలు వినకపోవడము, అమ్మాయిలను ఏడిపించడము వగైరా క్వాలిఫికేషన్లుగల సుబ్బారావు, ఒక్కసారి తన పాతక్వాలిఫికేషన్లన్నిటిని తోసి రాజని పరిషత్తులో 'ఉత్తమనటుడు' అనే కొత్త క్వాలిఫికేషను సంపాదించుకున్నాడు. స్టాఫ్ రూమ్‌లోను, ముఖ్యంగా 'గర్ల్స్ వెయిటింగ్ రూమ్'లోను ఈ విషయమే మారుమ్రోగిపోయింది.

ఆ రోజు వరకు సుబ్బారావుని పురుగులా చూసిన ఉపాధ్యాయ బృందం "ఈ జీవిలో ఇంతటి కళ దాగి ఉందా" అంటూ నోళ్ళు బాదుకున్నారు. అందుకు కారణమేమిటంటే, వారాయన మూడేళ్ళ కాలేజీ జీవితంలోను సుబ్బారావు ముఖానికి రంగు పూసుకుని స్టేజి ఎక్కలేదు.

సుబ్బారావుచేత, అతని మిత్రబృందం చేత ఏడ్పించబడుతున్న పడుచు ఆడకూతుళ్ళు ఒక అత్యవసర సమావేశం ఏర్పాటు చేసుకున్నారు. రోజా ఇంటర్వెల్‌లో వాళ్లచేత "సుబ్బారావు గాడు", "సుబ్బిగాడు" "సుబ్బడు" అనబడే జీవి ఒక్కసారి "సుబ్బారావు గారు" అయి కూర్చున్నాడు.

"ఆయన రోజా మన వెంటపడి వెటకుల్లాంటి మాటలు విసురుతూంటేనే అనుకున్నాను— ఈయనెప్పుడో పెద్దనటుడు అవుతారని"— గొప్పగా చెప్పింది సీతామహాలక్ష్మి.

"ఆయన నడకలో నటుడయ్యే లక్షణాలు నా కెప్పుడో కన్పించాయి. తెలుగుమాస్టారు బయటికి పొమ్మన్నప్పుడు ఆయన నడకలో, ఠీవి, పోజు. . ."

"నోర్ముయ్యండి"— కసిరింది సుజాత అనబడే వెంకటసుబ్బులక్ష్మి.

"అలా అంటావేమిటే సుబ్బులక్ష్మీ? ఏ మిస్ సుజాతా!" నొచ్చుకుంటూ అంది కళ్ళజోడు జ్యోతి.

వెంకటసుబ్బులక్ష్మి మాట్లాడ లేదు.

'ఇంటర్వెల్ అయిపోయిందోయ్' అంటూ గంట పిలిచింది. అమ్మాయిలందరూ పోలోమంటూ క్లాసులకి బయలుదేరారు.

• • •

క్లాసులో కూర్చున్న సుబ్బులక్ష్మి మనసు మనసులో లేదు. లెక్చరర్ చెప్పే పాఠం ఆమె చెవులకి సోకటం లేదు. విసుగు పుట్టిన సుబ్బులక్ష్మి నోట్సు తీసింది. "సుజాత బి. ఏ." పేరు వెక్కిరించింది. సుబ్బులక్ష్మి పళ్ళు కొరికింది. ఆ పళ్ళు కొరుక్కోడానికి కారణం మూడేళ్ళ క్రితం కాలేజీలో జరిగిన సంఘటన.

• • •

సుబ్బారావుకి అమ్మాయిలని ఏడిపించడం సరదా. దానికి తగ్గ ముఠాయే అతనికి దొరికింది. చాకులాంటి కోతిగాడు, బాకులాంటి పంతులు సుబ్బారావుకి కుడి ఎడమ భుజాలయ్యారు.

కోతిగాడి అసలు పేరు హనుమంతరావు. పేరుకి తగ్గ జీవి. అమ్మాయిలని వెంటాడి వాళ్ళ ఇళ్ళు కనుక్కోటం అతగాడి క్వాలిఫికేషను. ఆ విషయంలో వాడికి దేవుడిచ్చిన వరంలా వాళ్ళ తాతయ్య ఇచ్చిన సైకిలుంది. అమ్మాయి నడిచినా, రిక్షా ఎక్కినా, బస్సెక్కినా, కారెక్కినా వాడి సైకిలు దాన్ని ఫాలో అవుతుంది. "అమ్మాయి ఆపోలో ఎక్కినా నా సైకిలు దాన్ని ఫాలో అవుతుంది" అని గొప్ప చెప్పుకుంటాడు వాడు. ఈ విషయం నిజమేనని వాడి ముఠా వాళ్ళు కూడా ఒప్పుకుంటారు.

ఇక సుబ్బారావు ఎడమ భుజం "పంతులు". వాడి అసలు పేరు అమ్మా నాన్న బియ్యంలో వ్రాసింది "పేరయ్యపంతులు". పంతులుకి కోతిగాడికిలా తాతయ్య ఇచ్చిన సైకిలు లేకపోయినా, అమ్మా నాన్న, పెద్దనాన్న, దొడ్డమ్మలు ప్రసాదించిన ముగ్గురు చెల్లెళ్ళున్నారు. వాళ్ళు పంతులు కాలేజీలోనే చెడామడా చదివేస్తున్నారు.

సుబ్బారావుకి ఏ అమ్మాయిని గురించి సమాచారం కావాలన్నా పది

కొత్త-
బ్బారావు

'ఊమ'

రూపాయల నోటు పైకితీశాడంటే, అది పంతులు జేబులోకి వెళ్ళి అక్కణ్ణించి సాయంత్రం నాలుగు సినిమా టిక్కెట్లయి, నాలుగు కూల్‌డ్రింకు లయి కూర్చుంటుంది. ఆ మరునాడు సుబ్బారావు అడిగిన అమ్మాయితాలూకు విశేషాలు "పంతులూస్ సిస్టర్స్ ఇన్ఫర్మేషన్ బ్యూరో" ద్వారా బయటికి వస్తాయి.

ఆ విషయాల్ని పబ్లిగ్గా వెలుగులోకి తెచ్చి సుబ్బారావు ఘనత సంపాదించుకుంటున్నాడు. తన ఘనత పెరగటానికి సుబ్బారావు ఏ పని చెయ్యాలన్నా వెనకాడడు. దేవుడి వరప్రసాదంలా అతను ఇంటికి దీపమై వెలిశాడు. సుపుత్రుడు కొంప పీకినా తల్లిదండ్రులు 'మన కెందుకులే!' అని ఊరుకుంటారు. డబ్బు సంపాదించడం సుబ్బారావుతండ్రి అవధానిగారి క్వాలిఫికేషను. సుపుత్రుడు ఎంత అడిగితే అంత గ్రాంటు చేయించడం సుబ్బారావుతల్లి విశాలాక్షమ్మగారి పాలి.

సుబ్బారావు ముఠాలో ఇంకా చిన్నా పెద్దా పలుగురు పలువిధములయిన 'కళ'లలో నిష్ణాతులయిన వారున్నారు. ఉదాహరణకి రాజా విసిరిన పేపర్ ఏరో గురి తప్పటం అంటూ ఉండదు. సినిమా మొదటిషో టిక్కెట్లు రావు నేటిలోంచి ఎప్పుడూ బయటికి పోలేదు. లెక్చరర్లిచ్చిన ఎస్సైన్‌మెంటులు చేయడంలో మూర్తి ఘటికుడు. ఎప్పుడూ మౌనంగా ఉంటూ అవసర సమయాల్లో చాకులాంటి ఐడియా లివ్వటం, జోకులు పేల్చుతూండటం ఆచారి కళ.

సుబ్బారావు ముఠాలిమిటెడ్ కంపెనీలాంటిది. అందులో వేరే వాళ్ళకి సీటులేదు. ఆ కంపెనీలో చేరుదామని చాలామంది కాలేజీలో ప్రయత్నిస్తూంటారు. కిట్టనివాళ్ళు ఈ ముఠాని "సి. బి. ఎస్. ఎ." (కాలేజ్ బేవర్స్ స్టూడెంట్స్ ఎసోసియేషన్), "ది డర్టీ సెవెన్" అనటంకూడా కద్దు. కాని సుబ్బారావు మాత్రం "బేవర్స్" ని "బ్రిలియంట్" అంటాడు.

అసలింతకీ సుజాత అసలే వెంకట సుబ్బలక్ష్మి పళ్ళు ఎందుకు కొరికిందంటే అదో పెద్ద కథ కాదు!

* * *

సుబ్బారావుకన్నుకి అందరిమీద పడటం అలవాటు. అది ఎప్పుడో సుజాతమీద పడింది. కాని ఆమెను ఏ విధంగాను అల్లరి చెయ్యలేకపోయాడు. సుబ్బారావుముఠా మొదట్లో కొంచెం అల్లరి చేసి, ఆమెలో రియాక్షన్ లేకపోవడం చూసి ఊరుకున్నారు. కోతిగాడు అడిగిన వెంటనే ఆమె ఇల్లు కనుక్కున్నాడు. పంతులు తన బ్యూరోద్వారా విషయాలు సేకరించాడు. కాని, అవి ఆ ముఠావాళ్ళకి సంతృప్తికరంగా తోచలేదు. తమ అసోసియేషన్ ఒక్క ఆడకూతురి విషయంలో తేలిపోవటం అందరికీ బాధ కలిగించింది.

కాని అందరినీ ఆనందపరిచిన వాడు ఆచారి. అతగాడు సెలవుల్లో తన ఊరు వెళ్ళినప్పుడు సుజాతను గురించిన మహత్తరమైన విశేషం తెలుసుకు వచ్చాడు. సుబ్బారావు,ఆచారిని యథాశక్తి సన్మానించి అతను తెచ్చిన మహత్తర విశేషాన్ని కాపీరైటుతో కొనేసుకున్నాడు. ఆ మర్నాడు అంటే మూడేళ్ల క్రితం, శుభోదయాన్నే సుబ్బారావు బాలమార్తాండుడిలా ప్రకాశిస్తూ కాలేజీకి వచ్చాడు. మెట్ల దగ్గిర తన బృందంతో విశ్రమించాడు. అమ్మాయిలందరూ తమ అటెండెన్సు ఇచ్చి వెళ్ళిపోతున్నారు. సుబ్బారావు మార్తాండుడిలా వెలిగిపోవటం, మెట్ల దగ్గిర కాపు కాయటం ఏదో విశేషంగా భావించి మిగతా కుర్రకుంకలు వ్యంతావాలుగ వద్దుకున్నారు.

సుజాత మెల్లిగా తల వంచుకుని వచ్చి న్నూ౦ది. సుబ్బారావు బృందం మౌనంగా ఉన్నారు. ఏదో జరగబోతూందని అబ్బాయిలందరూ పొంగుతున్న ఉత్సాహం అణుచుకుని చూస్తున్నారు. సుజాత మెట్ల దగ్గిరకి వచ్చి, తల వంచుకునే పైకి వెళ్ళింది. ఆమెని ఓ అరడజను మెట్లెక్కనిచ్చి సుబ్బారావు అన్నాడు.

"వెంకటసుబ్బలక్ష్మి!"

చటుక్కున తల తిప్పింది సుజాత. ఒకసారి సుబ్బారావుని తినేసేలా చూసింది. పళ్ళు పటపట లాడించింది. చరచరా పైకి వెళ్ళిపోయింది. అరగంటలో ఈ విషయం కాలేజీ అంతా టాంటాం అయిపోయింది.

"సుజాత" అనబడే అందమైన ఆడకూతురి అసలుపేరు "వెంకట సుబ్బలక్ష్మి" అని, ఆ పేరు బావు లేదని ఆ పిల్ల పేరు మార్చుకుందని కుర్రకారందరికీ తెలిసిపోయింది. ఈ దుర్భేద్యమైన రహస్యాన్ని వెల్లడించిన సుబ్బారావు ఘనత కాలేజీలో ఇంకో మెట్టు పైకిపోయింది..

గర్ల్స్ వెయిటింగ్‌రూమ్‌లో సుబ్బారావుని తిట్టేశాల్తీ ఒకటి పెరిగింది. అప్పటినించి అతని పేరు వినబడగానే సుబ్బలక్ష్మి పళ్ళు జంతికలు తింటున్నట్టు చప్పుడు చేస్తాయి. సుబ్బలక్ష్మికి జ్ఞానం వచ్చాక తన అమ్మమ్మ, అమ్మ పేరుతో అందరూ తనను "సుబ్బులూ", "సుబ్బీ" అని పిలవటం చిరాకనిపించింది. అందుకే టౌనుకి రాగానే తండ్రితో దెబ్బలాడి తన పేరు "సుజాత"గా స్కూలు రిజిస్టర్‌లో వ్రాయించుకుంది. ఈ విషయం ఎవరికీ తెలియకుండా జాగ్రత్తపడింది.

పాపం సుబ్బారావు గతంలో ఎంత అల్లరి చేసినా సుబ్బలక్ష్మి మనసులో కాస్త చోటు సంపాదించుకో గలిగాడు. కాని అది ఎవరికీ తెలియదు. కాని ఈ సంఘటన తరవాత సుబ్బలక్ష్మి సుబ్బారావుని తన మనసులోంచి, పళ్ళమధ్యకి తీసుకువచ్చింది.

* * *

సుబ్బారావులోని దాగి ఉన్న కళని గుర్తించిన ఆచారి అతన్ని ప్రోత్సహించాడు. తనమిత్రబృందం ప్రోత్సాహంతో నైతేనేమి, తన ఘనత సుజాత వగైరా ఆడజీవాలముందు పెంపొందించుకోవాలన్న ఉత్సాహంతో నైతేనేమి, సుబ్బారావు కాలేజీ డ్రమెటిక్ అసోసియేషన్‌లో చేరి తన ఇన్‌ఫ్లుయిన్స్‌తో హీరో అయిపోయి పరిషత్తులో నాటకం ప్రదర్శించాడు. సుబ్బారావు లోని కళాజీవి మేల్కొని విజృంభించాడు.

అతను ఆ సంవత్సరం "ఉత్తమ నటుడు"గా ఎన్నికయ్యాడు. ఇక సుబ్బారావుబృందం ఆనందానికి ఆనకట్ట లేకపోయింది. సుబ్బారావు క్లాసుమేట్సందరికీ పార్టీ ఇవ్వటానికి నిశ్చయించుకున్నాడు. క్లాసులో మూర్తికి చదువులో బ్రైట్ అనే గౌరవం ఉండటంవల్ల అతన్ని తన పార్టీలో మాట్లాడమని కోరాడు. తమ ప్రియతమనాయకుడు అలా అడగడంతో మూర్తి బ్రహ్మాండమయిన స్పీచ్ తయారు చేశాడు. సుబ్బారావు దాన్ని కాపీరైట్లతో కొనేసుకుని కావలసిన మార్పులు చేసేసుకున్నాడు. కోతిగాడు, పంతులు, రావు, రాజా, మూర్తి, ఆచారి అందరు పార్టీ ఏర్పాట్లు పిచ్చిగా చేశారు. సుబ్బారావు సుబ్బలక్ష్మి ఇంటికి వెళ్ళి ఆహ్వానించి మరీ మరీ రావాలని పట్టుపట్టాడు. పాపం అతగాడికి గతంలో తన హృదయంలో ఓ మూల ఉన్న అభిమానంతో ఆమె ఒప్పుకుంది.

* * *

పార్టీ బ్రహ్మాండంగా జరిగిపోయింది. మాటలు పాటలు అన్నీ అయిపోయాయి. నాటకం చూడని వారి బెనిఫిట్ కోసం సుబ్బారావు మోనోయాక్షన్ చేశాడు.

"సుబ్బారావుగారు యాక్టన్ తిన్నారు" అంది సీతామహలక్ష్మి.

అమ్మాయిలు, అబ్బాయిలు అందరూ "ఓహో" అన్నారు. సుబ్బలక్ష్మికూడా లోపల బోల్డు సంతోష పడింది. 'ఈ అల్లరి అబ్బాయిలో ఇంతటి కళ ఉందా?' అనుకుంది. పైకిమాత్రం ఏం కన్పించనీయకుండా నిశ్చలంగా కూర్చుంది.

ఇక ఆ పార్టీయొక్క ఆఖరి అంశం మూర్తిస్పీచ్. మూర్తి సుబ్బారావుని

జల విలాసం — [illegible]

ఊరికే ఆకాశాని కెత్తెయ్యడం కొందరికి చిరాకనిపించింది. ముఖ్యంగా సుబ్బులక్ష్మికి అదేం బావులేదు. కుండెడు పాలల్లో ఒక విషబిందువులా ఉంది ఈ స్పీచ్ అనుకుంది.

పార్టీ చివర సుబ్బారావు అందరికీ కృతజ్ఞతలు చెప్పుకున్నాడు. సుబ్బులక్ష్మికి ప్రత్యేకంగా చెప్పాడు. మిత్ర బృందం, సుబ్బారావు తప్పించి మిగతా అందరూ వెళ్లిపోయారు. సుబ్బారావు తన బృందంలో వారికి ఒక్కొక్కరికి హృదయపూర్వక కృతజ్ఞతలు చెప్పుకున్నాడు.

రాత్రివరకూ సుబ్బారావు బృందం వాళ్లు అక్కడే కబుర్లు చెప్పుకుంటూ ఉండిపోయారు. కొద్ది నెలల్లోనే తామందరమూ విడిపోవడం తల్చుకునే సరికి అందరి గుండెల్లోను రాళ్లు పడ్డాయి. ఇంతవరకూ ఏ బాధ్యతా లేకుండా గడిపిన వాళ్లకి బాధ్యతల మయమయిన భవిష్యత్తు భయాన్ని కలిగించింది.

"ఏమో బ్రదర్స్ మనం విడిపోవాలంటే నాకు చాలా బాధగా ఉంది. . . పోనీ ఓ ఐడియా. ఇప్పుడు పరీక్షలు మానేసి ఇంకో సంవత్సరం కాలేజీలోనే ఉండిపోదామా" అన్నాడు సుబ్బారావు.

కోతిగాడు గయ్యమన్నాడు. "నీ కేం కబుర్లెన్నయినా చెప్తావు. నీకు వెనక బోల్డంత ఉంది. మాకు అలా కుదరదు. ఏదో ప్రతి ఏడూ తప్పకుండా పాసవుతున్నాం. కాబట్టి, ఇంట్లో ఎన్ని నాటకాలాడినా కుదురుతూంది. ఇప్పుడీ సంగతి ఇంట్లో తెలిసిందంటే టాపు లేపుతారు."

ఆచారి ఒక్కసారి టాపిక్ మార్చేశాడు.

"సుబ్బారావొరేయ్, నీకు పెళ్లి సంబంధాలు చూస్తున్నట్లు మీ నాన్నగారు మా ఇంటి కొచ్చినప్పుడు చెప్పారు. ఏమిటి కథ?" అన్నాడు.

"అన్యాయంరా సుబ్బారావూ ఇంతటి గొప్ప విషయాన్ని నువ్వు దాచి ఉంచడం నిజంగా మా కన్యాయం చెయ్యడమే. . . ఇంతకీ ఎవరా పాప! డీటైల్సు చెప్పు"—అడిగాడు సంతులు.

సుబ్బారావు మౌనముద్ర దాల్చాడు సిగరెట్టు తీసుకుని అంటించాడు. తమ ప్రియమిత్రుడు ఒక్కసారి యోగిపుంగవుడిలా మారిపోవటం, మిత్రులెవ్వరికీ నచ్చలేదు. అతన్ని బతిమాలటం మొదలు పెట్టారు. కాసేపు బతిమాలించుకుని ఆపైన చిరాకెత్తి సుబ్బారావు గొంతు సవరించుకున్నాడు.

"ఇంట్లో ఏవో చూస్తున్నారు కాని నాకు, అవి ఇష్టంలేదు మిత్రులూ."

"ఏం" అన్నారు మిత్రులు.

సుబ్బారావు సిగరెట్టు దమ్ములాగి గుండెలనిండా పొగ నింపుకుని కళ్లు మూసుకున్నాడు. అక్కడి వాతావరణం కాసేపు నిశ్శబ్దం అయిపోయింది.

ఆచారి అందుకున్నాడు. "ఈ సిగరెటు పొగలాగే ఓ ఆడకూతురు మనవాడి హృదయంలో నిండిపోయి ఉంటుందని నా ఐడియా" అన్నాడు.

చటుక్కున కళ్లు తెరిచాడు సుబ్బారావు. ఒక్కసారి మొహాన్ని వెలిగిస్తూ అన్నాడు. "నువ్వురా జోగినాథం, మిత్రుడివంటే. బాకులా మాట్లాడతావు." సుబ్బారావుకిహుషారు వచ్చినప్పుడు మిత్రుల్ని జోగినాథం, చండీదాసు, రామపాదం వగైరా ముద్దు పేర్లతో పిలుస్తుంటాడు.

"సుబ్బారావొరేయ్. ఇన్నాళ్లూ నువ్వేదో అల్లరి చిల్లరగా తిరిగే కుర్రకుంక వనుకున్నాము కాని. . . అమ్మ. . . ఇలా అప్పైపైర్లు పాసిస్తూ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ఇచ్చాడు చిన్నపైజ భర్త ప్రేమికుడు రావు.

"లాభం లేదురా రావుగాడూ. నీ సలహా కొంతకాలం ముందు ఇచ్చి ఉంటే బావుండేదేమో! కాని ఇప్పుడు నా మనసంతా. . ."

ఒక్కక్షణం మిత్రులందరినీ సస్పెన్సులో ముంచేశాడు సుబ్బారావు. వెంటనే—

"వెంకట సుబ్బులక్ష్మి మయమయిపోయిందిరా" అన్నాడు ఆకాశంలోకి చూస్తూ.

"ఆ పిల్ల నిన్ను వరించదు!" టప్పున అన్నాడు రాజా.

"అవున్రా ఆ అమ్మాయిని చాలా బాధలు పెట్టాను"—విచారంగా సుబ్బారావు అనుకున్నాడు.

హనుమంతుడికి సుబ్బారావుని ఏడిపించాలని తోచినట్టుంది.

"అవును పెళ్లి కాకుండానే ఇన్ని బాధలు పెట్టావు కదా. పెళ్లయితే ఇంకెన్ని బాధలు పెడతావో అని ఆ పిల్ల బోల్డు భయపడిపోయి నిన్ను వరించదు" అన్నాడు.

సుబ్బా దిక్కుమొఖం పెట్టుకుని ఆకాశంలోకి చూస్తున్నాడు. అతని ఫోజ చూసిన ఆచారికి జాలి కలిగింది.

"లేదురా సుబ్బా, నీకు తెలీదు. అల్లరి పెట్టే అబ్బాయిలనే అమ్మాయిలు ప్రేమిస్తారు" అన్నాడు.

సుబ్బారావు ఫోజు మార్చి నిజమా అన్నట్టు ఓ సారి చూశాడు.

"నిజంరా నాకు బాగా తెలుసు." ఉద్ఘాటించాడు ఆచారి తన మాట నమ్మమన్నట్టు. సుబ్బారావు పొంగిపోయేడు. అతనిలో హుషారు పొంగింది.

"ఎంతటి చల్లటిమాట చెప్పావురా చండీదాసూ" అన్నాడు.

"అయితే ఆ సుందరిని రేపటినించి ఇంకా ఎక్కువగా అల్లరి చేయమంటావా?" అమాయికంగా అడిగాడు.

"వద్దు. మోతాదు ఎక్కువైతే వికటించి కొడుతుంది. నీ ప్రేమకథ ఇంట్లో చెప్పి ఆమోదించి నరుక్కునిరా!" సలహా విసిరాడు ఆచారి.

వాయించుకోడం ఆమెకి ఎంత మాత్రం నచ్చలేదు. 'ఏదో నుడి తిరిగి పెద్దదై వెలిగిపోతున్నంత మాత్రాన ఇంత మిడిసిపా? ఇతగాడికి గట్టిగా బుద్ధి చెప్పెయ్యాలి' అనుకుంది.

* * *

ఆచారితల్లి తనయుడు చెప్పిన విశేషాలను మెల్లిగా సుబ్బారావు తల్లి విశాలాక్షమ్మగారి చెవిలో ఊదింది. ఆవిడ పుత్రరత్నం అద్వితీయప్రతిభకి మురిసిపోయి, ఆ విషయాలని భర్తగారి బుర్ర కెక్కించింది.

అవధానిగారు తన పుత్రుడు కానిపనిచెయ్యనందుకు సంతోషించినా, పరీక్షలముందు అతగాడు ఇటువంటి గొడవలలో పడరాదని భావించి, సుబ్బారావుని పిలిచి మెత్తగా మందలించి, మూర్తిని పిలిచి సుబ్బారావు పరీక్ష

ఫోటో తీస్తారా? ఫోటో—సి. ఎస్. రావ్ (భోపాల్)

సుబ్బారావు చప్పున ఆచారి చేతులు పట్టుకున్నాడు.

"ఒరేయ్ ఎలాగైనా మీ మదర్ ద్వారా ఈ విషయం మా ఇంట్లో తెలిసేటట్టు చూడరా! బాబ్బాబూ" అన్నాడు.

"ప్రయత్నిస్తాను"—ఆ ఆచారి అనడంతో సమావేశం ముగిసిపోయింది. సుబ్బారావు అందరి దగ్గరా సెలవు తీసుకుని ఇంటికి వెళ్లిపోయాడు.

* * *

మేడమీద పడుకుని చందమామని చూస్తున్న సుబ్బులక్ష్మి మనసులో ఆ నాటి సాయంత్రం పార్టీలో సుబ్బారావు మోనోయాక్టనే కదలాడుతూంది. కాని సుబ్బారావు తన ఇన్ఫ్లుయన్స్‌తో మూర్తిచేత డబ్బా

పాసయ్యే భారం అతని భుజస్కంధాలపై మోపారు.

అస్త్రసన్యాసం చేసిన అర్జునుడిని, శ్రీ కృష్ణుడు యుద్ధసన్నద్ధుడిని చేసినట్లే, వెంకట సుబ్బులక్ష్మి ధ్యాసలో పడి పుస్తక సన్యాసం చేసిన సుబ్బారావుని మూర్తి పరీక్షలకి సిద్ధం చేశాడు. పాపం ఏ కళనున్నాడో బుద్ధిగా మూర్తితోపాటు చదువుకుని పరీక్షలు అయ్యాయనిపించాడు సుబ్బారావు.

అవధానిగారు సుబ్బులక్ష్మి తండ్రి శంకరరావుగారితో మాట్లాడారు. ఆయన తన కూతురితో మాట్లాడారు. సుబ్బులక్ష్మి మొదట్లో కొంచెం బెట్టు చేసింది.

"అబ్బే నాకా అబ్బాయి నచ్చలేదు నాన్నా. ఉత్త రౌడీరకం. ఎప్పుడూ

(తరువాయి 54 వ పేజీలో)

సుజాత ...

(39 వ పేజీ తరువాయి)

అమ్మాయిల వెంటబడి పోజులు కొడతాడు" అంటూ ఇంకా బోల్డు చదివింది. శంకరరావుగారు సుబ్బులక్ష్మి మాటల్ని కోర్టులో తను కేసులు కొట్టే పారేసినట్లు కొట్టిపారేశారు. "హుష్ నీకు తెలీదమ్మా. అబ్బాయిలు ముందు అలాగే ఉంటారు. పెళ్లయితే వాళ్లే సద్దుకుంటారు. ఉదాహరణకి నన్ను చూడు నేనూ కాలంలో ఇలా చేసినవాణ్నే. ఇప్పుడు మీ అమ్మ మాట అప్పీళ్లు లేకుండా ఈ ఇంట్లో ఎలా చెల్లి పోతోందో చూడు" అన్నారు.

సుబ్బులక్ష్మి ఇక ఎక్కువ బెట్టు చెయ్యటం మంచిది కాదని పెళ్లికి ఒప్పేసుకుంది. పెళ్లికి ముహూర్తం పెట్టారు.

* * *

సుబ్బారావు ఇంతవాడు అంతంతై పెరిగిపోయాడు. అతను తన బృందం తోర్లో రోజూ సుబ్బులక్ష్మి ఇంటి ముందునుంచి వెళ్ళుతున్నాడు. కాని పాపం, ఆమె దర్శనం ఇవ్వటం లేదు. సుబ్బారావు కొంచెం బాధపడ్డా "పెళ్లి రోజు దగ్గిరపడుతూందన్న" మిత్రుల మాటపై హుషారు తెచ్చుకుని బ్రతికేస్తున్నాడు.

"సుబ్బారావ్ పెళ్లికొడు కాయెనే" అని కోతిగాడు పాటపాడేరోజు వచ్చింది. సుబ్బారావు తన కళ్లమీది కాయలని తగ్గించుకోవడం కోసం సుబ్బులక్ష్మి చూపులతో చెడ వెతికేస్తున్నాడు... పాపం అతని కోరిక తీరటం లేదు. ఆమె బొత్తిగా నల్లపూసై పోయింది.

సుబ్బారావుకి కనిపించకుండా సుబ్బులక్ష్మి తన స్నేహితురాళ్లతో పెళ్లి ఇల్లు ఏకేస్తూంది. మిత్రురాళ్ళు [illegible] పాత రోజుల గురించి [illegible] లుగా చెప్పుకుంటున్నారు. సుబ్బారావు తాము ఏ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] న్నారు.

"ఏమయినా సుబ్బారావుగారు మనలో ఒకరు కాబోతున్నందుకు అంటే మన సుబ్బులక్ష్మి... కాదు కాదు. సుజాత పతిదేవులు కాబోతున్నందువల్ల ఆయన్ని విశాల హృదయంతో క్షమించి ఏడిపించకుండా వదిలేస్తున్నాం" అంది సీతామహాలక్ష్మి.

"అవును వదిలేస్తున్నాం"! కళ్లజోడు జ్యోతివంత పాడింది.

సుబ్బులక్ష్మి కనిపించక పోవటం సుబ్బారావు కొంచెం అపార్థం చేసుకున్నాడు. 'ఏవిటే పిల్లధోరణి. ఒక్కసారైనా కనిపించకూడదా, ఈ వరస చూస్తుంటే ఈ పెళ్లి ఇష్టం ఉన్నట్టు కనిపించడం లేదు' అనుకున్నాడు. కాని తన అనుమానాన్ని లోపలే దాచుకున్నాడు.

• • •

పెళ్లిరోజు ఉదయాన్నే విడిది లోకి హడావిడిగా ఆదరాబాదరా పడుతూ వచ్చాడు హనుమంతుడు. ఇంకా [illegible] సుబ్బారావుగారు [illegible] కోలేదు.

"[illegible] నా కెప్పుడూ [illegible] [illegible] [illegible]డు.

[illegible] కాలేదు. [illegible] మాట.

కోతిగాడు [illegible] "[illegible] కడుపుబ్బాంత [illegible] పరువు పోయిందిరా [illegible] ప్రొద్దుటే [illegible] ప్రీగా [illegible] పుచ్చుకున్నంత మాత్రాన [illegible] కలవాటనుకున్నావా! ఎంత [illegible] అంటూ గుండెలు [illegible]

ఇంతలో పంతులు, రాజా [illegible] "ఈ విషయం మా కెప్పుడూ [illegible] లేదే" అంటూ నిలదీశారు. సుబ్బారావు బిక్కమొహం పెట్టు కున్నాడు.

"శుభమా అని ఇవాళ నేను పెళ్లి చేసుకోబోతూంటే, ఉదయాన్నే ఈ దండింపు లేమిట్రా మిత్రులూ!" అంటూ గోల పెట్టాడు.

"ఏమయినా నిన్ను క్షమించేదిలేదు. నీ దగ్గర లొసుగులుంచు కుని అమాయకురాళ్లయిన ఆడపిల్లల్ని ఏడిపించుకు తిన్నావా?" అన్నారు, మిత్రులు.

"ఒరేయ్ నాయనల్లా నా మీద దయుంచి, సంసార పటాలంలోకి పోబోతున్న నా మీద జాలి చూపించి అసలు విషయం చెప్పండిరా"! సుబ్బారావు బ్రతిమాలుకున్నాడు.

"అవున్రా సుబ్బయ్య చైనులూ! మన అసోసియేషన్‌లో రహస్యాలనేవి ఉండకూడదని మమ్మల్ని నమ్మించి, మా కబుర్లన్నీ తెలుసుకుని నీ రహస్యాలు దాచుకుంటావురోరేయ్" అన్నాడు పంతులు.

సుబ్బారావనబడే "సుబ్బయ్య చైనులు" బొమ్మలా నిలబడి పోయాడు.

"తెల్లారగానే అమ్మాయిల ముందు ఎంత అవమానం జరిగి పోయింది. మన సంస్థకెంత అప్రతిష్ఠ. హన్నా! అమ్మాయిలు అన్ని మాట లంటుంటే నీ ప్రాణాలమ్మైన మేము

ఎంత ఇదయి పోయామో నీకు తెలుసా?" అన్నారు రాజా, హనుమంత రావూ.

"ఇంతకీ నా అసలు పేరు బయటి కెలా వచ్చింది"- సుబ్బారావు మెల్లిగా గొణిగాడు.

"మీ బామ్మగారి చెల్లెలట ఆవిడెవరో ప్రొద్దుటే రైల్లోంచి దిగిందట. పెళ్లి ఇంట్లో సుబ్బులక్ష్మిని చూసి 'మా సుబ్బిచైన్నులు పెళ్లాడే పిల్లవి నువ్వేనటే!' అంటూ బుగ్గలు సొగదీసిందట. వెంటనే అమ్మాయి లందరూ ఆవిణ్ణి ప్రశ్నల వర్షంలో ముంచి, మీ తాతయ్యగారి తండ్రి గారి పేరు నీకు పెట్టారని, నువ్వు ఆ పేరంటే ఉడుక్కుని స్కూల్లో దాన్ని మార్పించుకున్నామని, మొదలైన విషయాలు సేకరించారట. . . ఇక చూసుకో". . . ఆగాడు పంతులు.

"ఆపరోయ్!"- సుబ్బారావు అరిచాడు.

"హతవిధీ. విధివైపరీత్యము వే మందుము!" అన్నాడు కోతిగాడు ఉరఫ్ హ[illegible]రావు.

"నువ్వు [illegible] నా కోతి"- సుబ్బారావు [illegible]న్నాడు.

సమ[illegible] బ్రహ్మగారు వచ్చి చాలా పన్నున్నాయంటూ సుబ్బారావుని బరబరా తీసుకుపోయాడు.

• • •

పెళ్లిపీటలమీద కూర్చున్న సుబ్బారావుకి ఆడవాళ్ల గుంపులోంచి "హాయ్, హాయ్ సుబ్బయ్‌చైన్నూ," "హాయ్ హాయ్ సుబ్బయ్‌చైన్నూ" అంటూ రాగవరసన గీతమాలికలు వినిపిస్తున్నాయి.

కాని అప్పటికే సుబ్బారావు 'రోజు లన్నీ మనవి కావులే' అని మనస్సుని సమాధాన పరుచుకుని పెళ్లిపీటల మీద దిటవుగా కూర్చున్నాడు. పెళ్లితంతు జరుగుతున్నంత సేపూ సుబ్బులక్ష్మి కళ్లలోకి చూద్దామను కున్న అతని ఆశలు అడియాస లయ్యాయి. ఆమె వంచిన తల ఎత్త లేదు.

అమ్మాయిలు సుబ్బారావుని తాము ఇంతకు ముందు క్షమించిన మాట మరిచిపోయి, అలిసిపోయినప్పుడు కూల్ డ్రింకులు త్రాగుతూ "సుబ్బయ్ చైన్ను" నామస్మరణ చేశారు.

ఫెళ్లున పెళ్లయిపోయింది. సుబ్బారావుపెళ్లికొడుకైపోయిందులా, మందుల పేరింటి పెళ్లి[illegible] కున్నాడు.

"ఆయన్ని అప్పుడప్పుడు చైన్నులు గారూ అని ఏడిపించడం మరిచిపోకు" అంటూ సుబ్బులక్ష్మికి హితబోధ చేసి మిత్రురాళ్లు ఇళ్లకి వెళ్లి పోయారు.

• • •

సుబ్బారావుకి అనుమానం ఎక్కువయింది. 'సుబ్బులక్ష్మి తను పక్కనుంటే అసలు హుషారుగా ఉండటం లేదు. ఇందులో ఏదో మిస్టరీ ఉంది. బహుశా ఆమెకీ పెళ్లి ఇష్టం లేదేమో. భగవంతుడా ఏమిటిది?' అనుకున్నాడు.

ముత్తైదువులు శోభనానికి ఏర్పాట్లు యమగా చేస్తున్నారు. సుబ్బారావు కలలుగన్న రాత్రి వచ్చింది. 'ఈ రాత్రి సుబ్బులక్ష్మితో తెగ మాట్లాడేయాలి' అనుకున్నాడు.

సుబ్బులక్ష్మిని గదిలోని పంపిముత్తైదువులు బయట గోళ్ళెం పెట్టి పకపక మన్నారు. గదిలోకి మల్లెల రాణిలా వచ్చిన ఆమెని చూసి తెగ ఆనందపడిపోయాడు సుబ్బారావు. ఆమె గుమ్మం దగ్గిరే తల వంచుకుని నిలబడిపోయింది.

సుబ్బారావు ఎదురేగి "స్వాగతం" అన్నాడు. జవాబు రాలేదు. తన చూపుడు వేలుతో ఆమె ముఖాన్ని పైకెత్తాడు. నల్లటి కళ్లలోంచి ముత్యాల్లాగ నీటిబిందువులు కిందికి వచ్చేస్తున్నాయి. అతగాడు ఒక్కసారి కంగారు పడిపోయాడు. "ఏమిటిది సుజా," అన్నాడు.

వెనక్కి తిరిగి రెండు చేతుల్లో మొహం దాచుకుంది ఆమె. సుబ్బారావు ఆమెను తన వైపుకి తిప్పుకుని ముఖం మీది చేతులు తప్పించి "ఏమిటి సుజా" అన్నాడు.

రెండుసార్లు వెక్కి, బావురు మంటూ సుబ్బారావు కాళ్లని చుట్టేసుకుంది సుబ్బులక్ష్మి. సుబ్బారావు మరింత కంగారు పడిపోయాడు. అతనికి ఏడుపురాటానికి సిద్ధపడుతూంది.

"సంగతేమిటో చెప్పుసుజా"' అన్నాడు జాలిగా.

"నన్ను క్షమించండి. పాపిష్ఠి దాన్ని. మీ కలని తినేశాను. దయచేసి నన్ను క్షమించి ఈ రాత్రికి వది లెయ్యండి" అంది సుబ్బులక్ష్మి.

సుబ్బారావుకి అంతా అయోమయంగా ఉంది.

"సుజా నీకీ పెళ్లి ఇష్టం లేదా?" వణుకుతున్న గొంతుకలో ప్రశ్నించాడు.

సృష్టులకే న్యూట్రిన్

nutrine

నాన్నకు ఆష్-ట్రేలు, అమ్మకు వుపయోగకరమైన 'పాలీసీల్' టిన్నులు. పి[illegible] మూతలతో కూడిన పెన్సిలు పెట్టెలు. రుచికరమైన న్యూట్రిన్ మిఠాయిలతో నిండిన ఆనందకరమైన కొత్త టిన్నులు.

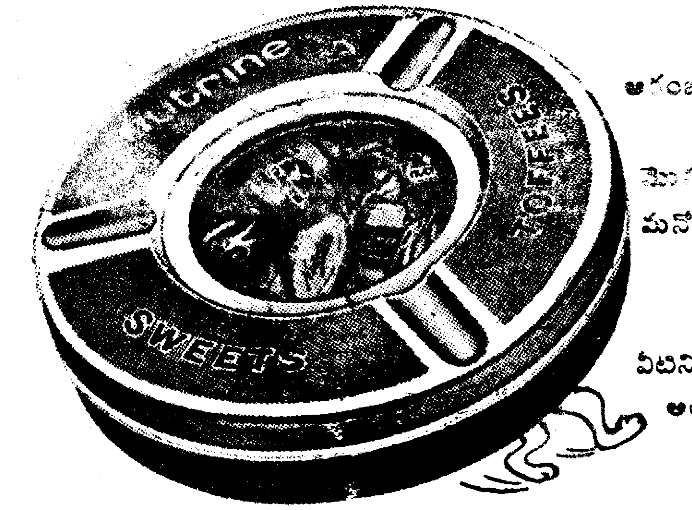

ఆరంజ్ కాండీలు లాక్టో నావల్టీలు. కొకోనట్ [illegible]. [illegible] టాఫీలు. క్రంచ్ క్యూబ్‌లు. మనోహరమైన, అతి మధురమైన అనేక కొత్త రకాలు.

వీటిని యితరులు కాపీ చేయవచ్చు. అయినా న్యూట్రిన్ నాణ్యత మీ నాలుకకు తెలియదా?

అవును, నూతన సృష్టులకే న్యూట్రిన్ - ఎల్లప్పుడూ.

ఇదేమిటో చెప్పండి, చూద్దాం!

ఇది పిల్లి కాదు, కుక్క కాదు! సరిగ్గా చూడండి మరోసారి. దీన్ని 'ఫాసా' అంటారు. ఈ జంతువు గురించి మీరు ఇంతవరకు విని ఉండరు. దీన్ని చూసి ఉండరు. అవును, ఎక్కడా మనకు తటస్థపడితే కదా! అది పాలి జంతువులను, [illegible] తినేస్తుంది. మహా భయంకరంగా ఉంటుంది చూడడానికి. దీనికి కుక్క పోలికలు, పిల్లి లక్షణాలు [illegible] ఉన్నాయి. అది ఒక్క గంటలో చెట్లపైకి దూకగలదు... చాలా ప్రమాదకరమైన చిన్న జంతువు.

"అవును నా కిష్టం లేదు. అమ్మ నాన్నల బలవంతం మీద ఒప్పు కున్నాను. నా మనస్సు ఏ నాడో మా నాన్న కోర్టులో పనిచేసే గుమాస్తా గారి కొడుకు రామానికి ఇచ్చేశాను. ఇక మీ ముందు నిలిచింది మనసు లేని బొమ్మ. మీరు సహృదయంతో క్షమించి నన్ను నా ధర్మానికి వదిలేస్తే రేపు రామం ఊరినుంచి రాగానే ఇద్దరం ఎక్కడికయినా పోతాం. మీ మేలు జన్మలో మరిచిపోలేను"— జాలిగా, హృదయ విదారకంగా చెప్పింది సుబ్బ లక్ష్మి.

సుబ్బారావు చేతులు లేని వాడయ్యాడు. అతని మనస్సు, మెదడు పగిలిపోతున్నట్లనిపించింది. 'నేను అనుమానిస్తున్నదే జరిగిందా దేవుడా! నా కెందుకీ శిక్ష!' అనుకున్నాడు. ఒక్కసారి సుబ్బారావుకి ప్రపంచం మీద మనుష్యుల మీద కోపం వచ్చింది.

తల చేత్తో పట్టుకుని కుర్చీలో కూలబడ్డాడు.

సుబ్బులక్ష్మి అక్కడే నేలమీద ఒరిగిపోయి ఉంది.

కాసేపటికి సుబ్బారావు నీళ్ళు కారుతున్న కళ్లతో సుబ్బులక్ష్మి దగ్గిరికి వచ్చి అన్నాడు.

"నీ ఇష్టం సుజా. మనసులేని ఆడదాన్ని బలవంతం చేసే దుర్మార్గుణ్ణి కాను. నీ ఇష్టం వచ్చినట్లే కానీ. కనీసం నీవయినా సుఖంగా ఉండు... ఫేర్‌వెల్ సుజా... గుడ్‌బై..."

తల వంచుకుని బరువుగా తలుపు వైపు అడుగులు వేస్తున్న సుబ్బారావుని ఆపింది సుబ్బులక్ష్మి.

"నటశేఖరా! ఎలా ఉంది నా నటన!" అంది.

సుబ్బారావు దెబ్బ తిన్నట్టు చూశాడు. "నిజమా?" అన్నాడు మెల్లిగా.

"అవును ము[illegible] నిజమే. ఏమిటమ్మా మీరేదో మహా, పెద్ద నటులనీ, నటన మీకు పుట్టుకతోనే వచ్చిందనీ, సింగినాదమనీ మీ మూర్తి గారిచేత ఆ వాడు పార్టీలో పొగిడించు కున్నారు కదా. మీకూ ఓ చిన్న మోహాపెక్టవ్ చూపించాను. ఆడ వాళ్ళకి నటన సహజంగానే వస్తుంది సార్.

"పైగా ఇంకో [illegible]యం— నా భర్త పొగడ్తలకు ఉబ్బి [illegible] నేను మోసంచలేము. అదే నాకు మీలో నచ్చని గుణం..."

సుబ్బారావు ఆ [illegible] మాట్లాడలేదు. [illegible] లాక్కుని "నీ కెలా చెప్పను సుజా, నీ ముందు పైపై వ్వాలని [illegible] డబ్బా వాయించుకున్నాను. [illegible]నయినా బాధించి ఉంటే క్షమించు" అన్నాడు.

"మీరే నన్ను క్షమించాలండీ సుబ్బయచైన్లుగారూ. ఈ అరగంట సేపూ మిమ్మల్ని నరక బాధకి గురి చేశాను" అంది సుబ్బులక్ష్మి.

"పర్వాలేదులే వెంకటసుబ్బులక్ష్మీ" అన్నాడు సుబ్బారావు.

సుజాతనబడే వెంకటసుబ్బులక్ష్మి, సుబ్బారావనబడే సుబ్బయచైన్లు ఛాతీ మీద తల వాల్చుకుని హాయిగా నవ్వే సింది. ★